EEN JAAR ALS GEEN ANDER

Het LLTB-bestuur, van links naar rechts: Theo Coumans, Peter van Dijck, Léon Faassen, Thijs Rompelberg en Susanne Görtz.

In de LLTB Resultatenkrant kijken we elk voorjaar terug op wat we het afgelopen jaar allemaal hebben gepresteerd. Dat doen we op het gebied van onze eigen projecten, we blikken terug op wat er in de drie regio's heeft gespeeld en we laten zien wat er in LTO-verband sectoraal, nationaal en internationaal is behaald.

We hoeven u niet te vertellen dat 2020 een jaar als geen ander was. Naast de gebruikelijke uitdagingen, werden we afgelopen jaar geconfronteerd met situaties die we niet kenden en nooit voor mogelijk hadden gehouden. In zulke tijden wordt de veerkracht en het aanpassingsvermogen van u als ondernemer danig op de proef gesteld, maar ook van ons als uw belangenbehartiger wordt het nodige gevraagd. Daar waar het kon, hebben we alles op alles gezet om productie en afzet mogelijk te houden door handjes te organiseren voor de werkzaamheden en steunmaatregelen te bedingen bij overheden. Belangrijke zaken voor u als ondernemer, maar in crises als deze staan wij als vereniging natuurlijk ook achter u als mens. Daarom hebben we u aan het begin van de pandemie allemaal persoonlijk aan de telefoon gehad. Aan uw reacties merkten wij dat dat ontzettend werd gewaardeerd en ook voor de werkorganisatie was het een waardevolle ervaring. Als bestuur was het mooi om te zien hoe betrokken ons werkapparaat is bij onze achterban.

STIKSTOF

Hoewel door corona iets naar de achtergrond gedrukt, was 2020 ook nog steeds het jaar van stikstof. Een uitdaging die helaas niet kan worden opgelost met een vaccinatie en die dus voorlopig onze volle aandacht houdt.
Op het moment van schrijven zit Limburg bestuurlijk helaas toch in de impasse waarvoor wij vanuit Ondernemend Limburg hebben gewaarschuwd. Dat heeft grote – en veelal nog onbekende – gevolgen voor de belangenbehartiging op provinciaal niveau.

125 JAAR LLTB

Een nieuw jaar dus, waarin het belangrijker is dan ooit om een duidelijk beeld te hebben van waar we naartoe gaan. Samen met u werken we daarom aan Kompas 2030, waarover u nog veel zult horen.
Er gloort echter ook een lichtpuntje aan de horizon van dit jubileumjaar. De LLTB bestaat 125 jaar en dat laten we niet onopgemerkt voorbijgaan. We hopen u dan ook graag te ontmoeten, mits de coronasituatie het toestaat, tijdens het jubileumfeest in het vierde weekend van september.

Blijf gezond en hopelijk tot snel!
Bestuur LLTB

We werden afgelopen jaar geconfronteerd met situaties die we niet kenden. In zulke tijden wordt de veerkracht van u als ondernemer danig op de proef gesteld, maar ook van ons als uw belangenbehartiger wordt het nodige gevraagd.

LLTB ACTIES EN

WATER

- Intensief overleg, discussie en samenwerking met overheden, kennisinstituten en stakeholders rondom de thema's droogte, waterbeschikbaarheid, wateroverlast en waterkwaliteit.
- Beregening uit grondwater is ook in het droge 2020 behouden.
- Veel aandacht voor beregening en hydrologie rond Natura2000-gebieden (mediationtraject Peelvenen, maar ook Leudal en Turfkoelen).
- LLTB-inzet voor een juiste afweging rond de Lob van Gennep.

BODEM

- Onder de vlag van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) stelde de LLTB een uitvoeringsplan 2021 op, met projecten als 'Meten is weten', 'Grondig boeren met mais/aardappels' en 'Duurzaam Schoon Grondwater', onder meer met ondersteuning vanuit Arvalis.
- Ook ging er namens de LLTB een kennismatcher overige teelten aan de slag die zich inzet voor de verbetering van grondkwaliteit, het voorkomen van droogte- en natschade en het versterken van de landbouwbedrijven.

RUIMTELIJKE ORDENING

- De LLTB organiseerde ledenbijeenkomsten over de ontwerp Provinciale Omgevingsverordening (POVI). Mede als gevolg van de ingediende zienswijze, paste de provincie de concept-POVI aan.
- Vanwege toenemende druk op de landbouwgrond maakte de LLTB bezwaar tegen de grondclaims voor energie, natuur en bedrijvigheid.
- De LLTB pleitte voor vernieuwde voorwaarden bij de verplaatsing van leidingen bij de verbreding van autosnelweg A2 en de aanleg van een watertransportleiding tussen Ospel en Weert.

Ledenbijeenkomst POVI.

DUURZAAMHEID

- Frequent overleg stikstof met provincie Limburg. Inzet: vergunningvrij houden van weiden en bemesten, legaal houden van PAS-knelgevallen; creëren van ontwikkelruimte.
- Samen met LTO lobby stikstof naar Tweede Kamer en het Rijk.
- Zienswijzen ingediend voor vier beheerplannen Natura2000.
- Propositie Heuvelland mee voorbereid.
- Visie fijnstof veehouderij voorbereid.
- Afstemming mestverwerking met verwerkers.
- Samen met ondernemers testen uitgevoerd met sensortechniek.

NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW

- De landbouw heeft een prominente positie als producent van voedsel en hoeder van het landschap. De samenleving vraagt om een voedselproductie die in balans is met haar omgeving.
  De LLTB heeft samen met verschillende partners, waaronder BioLogisch Limburg, een coalitie gevormd die werkt aan het bereikbaar maken van een natuurinclusieve én rendabele landbouw voor iedere agrariër in Limburg. De route hiernaartoe is uitgewerkt in een actieplan dat dit jaar wordt uitgevoerd.

BIOLOGISCHE LANDBOUW

- In de winterperiode hield BioLogisch Limburg bijeenkomsten om te bespreken hoe de doelstelling van de vereniging behaald kan worden: het sluiten van regionale kringlopen. Ook tijdens de zomer-
  bijeenkomsten stond kringlooplandbouw centraal.
- Eind 2020 werden voorbereidingen getroffen om LLTB-hoofdbestuurslid Susanne Görtz te laten toetreden tot het bestuur van BioLogisch Limburg (wat inmiddels is gebeurd).

ENERGIE

- Naast de reguliere LTO-trajecten was de LLTB beleidsmatig betrokken bij de vormgeving van de Regionale Energie Strategieën (RES).
- Parallel aan het RES-proces ontwikkelde de LLTB een aanpak voor duurzame energie en verdergaande energiebesparing en de daarmee gepaarde kosten.

FAUNA

- De LLTB leverde input voor de faunabeheerplannen 2021-2026, sprak mee over een Faunabeheerplan Bever en werkte aan een landelijke faunavisie, met aandacht voor de unieke situatie in Limburg.
- Om preventief op te kunnen treden en schades door dieren te beperken was de LLTB actief betrokken bij het project Schadepreventie, de POV aangaande Afrikaanse varkenspest, alsook het platform wolf. Ook maakte de LLTB concrete plannen voor rasters in Belfeld en Weert.

COMMUNICATIE

- Een speciale coronapagina werd ingericht op de website en de frequentie van de nieuwsbrieven werd verhoogd.
- Diverse opinies en tientallen artikelen werden in Limburgse media geplaatst.
- Landelijke media-aandacht na onze bijeenkomst met Rob de Wijk van het Den Haag Centrum voor Strategische Studies. Tot in de Tweede Kamer werd erover gesproken.
- De eerste online ledenbijeenkomsten werden gehouden.
- Lancering LimburgGezondTV op de sociale media.

Bijeenkomst met Rob de Wijk.

ARBEID EN ONDERWIJS

- De LTO-taskforce Corona ondersteunde LLTB-leden bij hun bedrijfsvoering, bijvoorbeeld via protocollen en webinars, met speciale aandacht voor (internationale) werknemers.
- In samenwerking met Glastuinbouw Nederland is een regionale ondernemersgroep opgezet die goed werkgeverschap onder de loep neemt.
- De relatie met het (groen, maar ook grijs) onderwijs werd geïntensiveerd.
- Het event GROW, waar foodgerelateerde afstudeerders samenkomen met agrarische werkgevers, vond online plaats.

RESULTATEN 2020

CORONA

- Alle leden telefonisch gesproken.
- Mondkapjes en overalls opgehaald bij leden en bezorgd bij Sint Jans Gasthuis Weert.
- Meegewerkt aan oplossingen voor arbeidsvraagstukken.
- Inbreng geleverd op landelijk coronadossiers.
- Promotie vakantie bij de boer en lokaal kopen via onder meer een online overzicht van wat Limburgse boeren en tuinders te bieden hebben.
- Digitale overleggen met Limburgse wethouders economische en sociale zaken om gemeenten bij te praten.

Inzamelen mondkapjes en overalls.

VEILIGHEID

- Uit een LLTB-ledenenquête over veiligheid bleek sprake te zijn van meer diefstal en inbraken, dumping, ondermijning, hennepteelt in het veld en cybercrime. Samen met partners binnen het Platform Veilig Ondernemen (PVO) werkte de LLTB aan een veiliger buitengebied en het Keurmerk Veilig Ondernemen.
- Samen met onder meer Stigas, LTO en Glastuinbouw Nederland maakten we ondernemers bewust van het belang van een veilige werkplek en stelden we protocollen op.

KORTE KETENS

- Om ondernemers met een agrarisch verkooppunt te ondersteunen gedurende de coronacrisis, heeft de LLTB in het voorjaar de Support Your Locals-lijst opgesteld.
- LLTB is partner binnen Kiempunt Korte Ketens en het LOF-programma.
- Ook heeft de LLTB bijgedragen aan de uitreiking van de eerste editie van Smakelink.
- Vanaf september 2020 deed student Stan Breukers in opdracht van de LLTB onderzoek naar boerderijverkoop in Limburg.

PLATTELANDSTOERISME EN -RECREATIE

- Middels een enquête onder alle leden heeft de LLTB begin 2020 de wensen en behoeften op het gebied van Multifunctionele Landbouw in kaart gebracht.
- Naar aanleiding van het succes van de Support Your Locals-lijst heeft de LLTB in mei tevens een lijst opgesteld van plattelandstoerisme en -recreatie in Limburg. De LLTB sloot hiermee aan bij de landelijke actie van LTO Nederland om recreëren bij de boer onder de aandacht te brengen.

VERENIGINGSZAKEN

Een duurzaam ledenbestand opbouwen, is een van de taken van het team Verenigingszaken van de LLTB. Het team bestaat uit Miranda Uuldriks (relatiemanager), Geert van Kempen (ledenzorg en ledenbinding) en Paul Simons (LLTB-infolijn en ledenadministratie).

'We proberen elk jaar weer nieuwe leden aan ons te binden, omdat een duurzaam ledenbestand belangrijk is voor de toekomst van de LLTB', vertelt Uuldriks. 'Afgelopen jaar was dat een behoorlijke uitdaging door alle onzekerheden die corona met zich meebracht. Maar doordat we hebben laten zien dat we ook ten tijden van crises belangrijk werk doen, hebben we toch mooie resultaten weten te boeken.'
De LLTB heeft 30 nieuwe bedrijfsleden, 32 medeverantwoordelijke leden en 5 agribusinessleden mogen verwelkomen afgelopen jaar. Daar tegenover staat natuurlijk verloop, maar desondanks blijft het aantal NGE op peil.

JONGEREN

Het team probeert steeds meer jongeren bij de LLTB te betrekken. Zo kunnen kinderen van leden en toekomstige bedrijfsopvolgers al gratis lid worden van de LLTB. 'We vinden het belangrijk ook de jonge generatie te betrekken bij onze vereniging', vertelt Geert van Kempen. 'Het zijn de ondernemers en de LLTB-leden van de toekomst. We willen graag weten wat er speelt bij deze generatie en natuurlijk willen we ze kennis laten maken met de LLTB als vereniging. Ook de banden met het LAJK zijn erg sterk.'

GESPREK

Volgens Van Kempen is het belangrijk dat leden het gesprek blijven aangaan met de LLTB. 'Elke lid is voor ons even belangrijk', vertelt hij. 'Of je nou een probleem hebt, kritiek hebt, je zorgen maakt of een luisterend oor nodig hebt, wij zijn er voor alle leden van de LLTB.'

Nieuwe bedrijfsleden 2014-2020

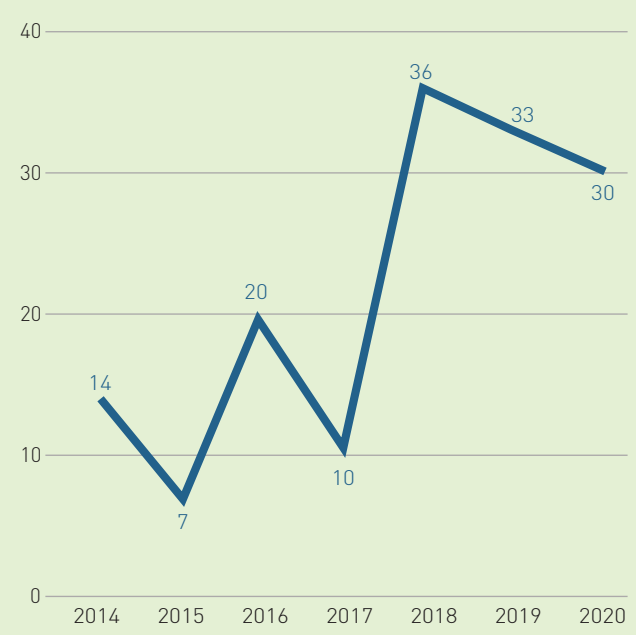

Team Verenigingszaken van de LLTB, van links naar rechts: Paul Simons, Miranda Uuldriks en Geert van Kempen.

LLTB-REGIO ZUID-LIMBURG

‘Het was zachtst gezegd een opmerkelijk jaar, 2020’, vertelt Jos Brands, voorzitter van LLTB-regio Zuid-Limburg. ‘Als boeren en tuinders, als bestuur van de LLTB-regio Zuid-Limburg, maar ook als mens kregen we met situaties te maken die we niet eerder meemaakten.’

‘Daarom vonden we het als vereniging belangrijk alle leden aan het begin van de crisis even persoonlijk aan de telefoon te hebben, want van persoonlijk contact is de rest van het jaar weinig terechtgekomen, terwijl dat juist zo’n belangrijk onderdeel is van de band die wij met onze achterban hebben. Vooral het niet op de gebruikelijke manier door kunnen laten gaan van onze jaarvergadering was een moeilijk besluit. Ik denk echter dat we daar met de video, waarnaar zo’n 250 leden hebben gekeken, een adequate invulling aan hebben gegeven. Daarbij hebben we toch op een behoorlijke manier afscheid kunnen nemen van Peter Erkens als regiobestuurslid, die ik ook vanaf deze plek nog heel hartelijk wil bedanken voor zijn tomeloze inzet al die jaren.
‘De werkzaamheden en inspanningen van het regiobestuur hebben alles behalve stilgestaan. We zijn ons op volle kracht blijven inzetten voor de sector. De gemeente-overleggen vonden digitaal plaats, input daarvoor werd via de mail voorafgaand opgehaald en een verslag werd teruggekoppeld. Ook hebben we als regio, ondanks dat er ook agrariërs stoppen, nieuwe leden mogen verwelkomen. Mensen die het belangrijk vinden dat we ons als boeren en tuinders in Limburg verenigen en met gebundelde krachten iets kunnen betekenen voor elkaar.
‘Dat gebeurde onder meer op het gebied van Natura2000 en Propositie Heuvelland, waar we in gesprek zijn over nieuwe beheerplannen rond Natura2000-gebieden. Dat moet haalbaar en betaalbaar worden gehouden, in overleg met de agrarische ondernemers. Ook dossiers als energie, veiligheid, verkeer en water hadden onze volle aandacht.
Afsluitend hoop ik het komende jaar, mits de ontwikkelingen rond corona het toelaten, u allen weer eens persoonlijk te mogen ontmoeten op een van onze bijeenkomsten, maar bovenal hoop ik dat we met elkaar, in goede gezondheid, de pandemie snel achter ons kunnen laten.’

LLTB-REGIO MIDDEN-LIMBURG

‘Het was een raar jaar’, zegt Giel van Herten, voorzitter van LLTB-regio Midden-Limburg over 2020. ‘Voor ons allemaal. Wat we als regiobestuur erg jammer vonden, was het niet doorgaan van de jaarvergadering. Het elkaar fysiek kunnen ontmoeten is gewoon erg belangrijk merk ik. Het is te hopen dat we corona snel achter ons kunnen laten en we elkaar weer letterlijk de hand kunnen schudden.’

‘Ondanks deze beperkingen hebben we als bestuur niet stilgezeten. Onze aandacht ging onder meer uit naar de verbreding van de A2 en de gevolgen daarvan voor de leden in het gebied langs de route. We zijn heel benieuwd waar leden tegenaan lopen. Wat de verbreding voor hun bedrijf betekent en hoe zij de toekomst zien. Vandaar dat we de leden die het betreft hebben gevraagd mee te werken aan een enquête, om de gevolgen duidelijker in beeld te krijgen. Omdat de verbreding plaatsvindt in het smalste deel van onze provincie, zit er op die plek heel veel druk op de grond. De uitkomsten van het onderzoek leggen we voor aan Rijkswaterstaat en de provincie Limburg, zodat we samen naar een oplossing kunnen zoeken.
‘Twee ruilverkavelingsprojecten - de Schil van Monfort en het Land van Weert - verlopen naar tevredenheid. In het gebied van Monfort vinden inmiddels gesprekken met de ondernemers plaats en de bereidheid om mee te doen is groot.
‘We hebben een aantal droge zomers gehad, waardoor beregenen een steeds groter probleem wordt, terecht of onterecht. Dat is ook de reden dat we samen met het waterschap in Midden-Limburg stuwen willen plaatsen. Overigens speelt in Noord-Limburg hetzelfde. Het doel is duidelijk: zoveel mogelijk water vasthouden, zodat er in de zomer minder hoeft te worden beregend. Het plaatsen van stuwen doen we in overleg met het waterschap en gemeentes.
‘Een grote pluim verdienen de agrarische ondernemers, die in de omgeving van Reuver, Beesel en Swalmen geheel vrijwillig het wildraster op de Duits-Limburgse grens onder handen hebben genomen. Als LLTB zagen we het belang van een goed onderhouden wildraster in en deden een subsidieaanvraag bij de provincie, die geld vrijmaakte om het raster op te knappen.’

LLTB-REGIO NOORD-LIMBURG

‘Terugkijkend op 2020, was het een jaar waarin we door corona voor het eerst met een compleet andere vorm van communiceren te maken kregen’, vertelt Pieter Lucassen, voorzitter van LLTB-regio Noord-Limburg. ‘Geen fysieke ledenbijeenkomsten, maar online beslissingen nemen. Dat was voor alle betrokkenen best even wennen, maar het werd een vast onderdeel van het nieuwe normaal.’

‘We hebben als LLTB-regio Noord-Limburg afgelopen jaar behoorlijke stappen gezet in het verder uitrollen van het Keurmerk Veilig Ondernemen. Na Gennep, hebben we samen met politie, brandweer en gemeenten een start gemaakt in Grashoek, gemeente Peel en Maas.
‘Ook de Regionale Energie Strategie (RES) heeft in 2020 onze volle aandacht gehad en heeft dat uiteraard nog steeds. Als LLTB dragen we iedere keer uit dat er zuinig met landbouwgrond moet worden omgegaan, zeker waar het de aanleg van zonneweides betreft. We zijn uiteraard voor schone energie, maar kijk dan ook naar alternatieven. Dan is er ook nog de eeuwige discussie, dat met name de agrarische sector schuldig is aan de lage grondwaterstand. En dat terwijl we via onderzoek hebben aangetoond dat beregenen door de boeren vergeleken met andere grondwateronttrekkers procentueel gezien weinig, tot niks voorstelt. Het probleem is echter dat de burger ziet wat we doen als we beregenen en dat schetst een verkeerd beeld. De focus lag en ligt nog steeds op een goede samenwerking met het waterschap en de gemeenten om zoveel mogelijk water in het gebied vast te houden. Het is een van de onderwerpen die al langer onze aandacht hebben, maar waarin we wel stappen zetten.
‘Aandacht hebben we ook voor het (landbouw) verkeer. Het kan soms jaren duren voordat resultaten zichtbaar worden. Zoals bij de rondweg Gennep. Na meer dan tien jaar ligt er eindelijk een fatsoenlijk wegennet, waarmee iedereen tevreden is. Dat is mede aan de inzet van de LLTB te danken. De huidige landbouwstroken worden weggehaald en de weg krijgt weer twee keer twee rijstroken met een maximumsnelheid van 80 kilometer per uur. Het landbouwverkeer rijdt straks dus weer tussen het overige verkeer.’

LLTB-REGIO ZUID-LIMBURG

• Ruimtelijke ordening
Er is veel aandacht gevraagd voor de belangen van - en ontwikkelruimte en perspectief voor - agrarische bedrijven in omgevingsvisies. Eind september was er een brede bijeenkomst voor leden over de provinciale omgevingsvisie (POVI).

• Energie
Aandacht voor de Regionale Energie Strategie (RES) en de impact op het buitengebied. Inzet is gericht op het leveren van een bijdrage aan de energieopgave en zuinig en meervoudig ruimtegebruik bij zonne-energie.

• Veiligheid
Het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) is geïntroduceerd in Beekdaelen. LLTB-regio Zuid-Limburg blijft samen met stakeholders werken aan een veiliger buitengebied.

• Natura2000 en Propositie Heuvelland
Het regiobestuur is in gesprek over nieuwe beheerplannen rond Natura2000-gebieden. Inzet is de wensen haalbaar en betaalbaar te houden en overleg met de agrarische ondernemers.
Binnen de propositie is de inzet samen te werken aan gezamenlijke opgaven op het gebied van bodem, water en natuur op een boervriendelijke manier. Er zijn bijeenkomsten georganiseerd om leden te informeren.

• Verkeer
Gestart met de verkeerscampagne 'Goed Gezien' om wederzijds begrip te kweken tussen weggebruikers in het buitengebied. Ook was er een actieve bijdrage in overleggen met stakeholders over veilig (landbouw)verkeer.

• Water in Balans
Er is samen met het waterschap, terreinbeherende organisaties en WUR een maatregelenpakket ontwikkeld om in het landelijk gebied 10 millimeter extra water vast te houden. Inzet is een passende vergoeding voor meerkosten van dat pakket voor agrariërs.

De verkeerscampagne 'Goed Gezien' is gestart.

LLTB-REGIO MIDDEN-LIMBURG

• Ruilverkaveling
Om de landbouwstructuur te versterken, is onder grondeigenaren rond de 'Schil van Montfort' het draagvlak gepeild voor een vrijwillige kavelruil. Eind oktober kregen betrokkenen bericht over de stand van zaken. Vanwege corona hebben persoonlijke gesprekken plaatsgevonden in plaats van een informatiebijeenkomst. De resultaten zijn op kaart uitgewerkt en dienen als basis voor het ruilproces.

• Stuwen
Waterschap Limburg en de LLTB-regio hebben de handen ineengeslagen om extra stuwen te plaatsen tegen de droogte. Met deze extra stuwen wordt meer water vastgehouden in natte perioden. Water kan zo beter in de bodem infiltreren en grondwaterstanden kunnen herstellen. Leden konden aan dit project meedoen en kosteloos een stuw in de kavelsloot laten plaatsen.

• Ruimtelijke ordening
In diverse dossiers met ruimteclaims op landbouwgrond heeft het regiobestuur actief geparticipeerd, zoals verbreding A2, RES en omgevingsvisies. Inzet is ontwikkelruimte en perspectief voor agrarische bedrijven. Eind september hielden we een brede bijeenkomst voor onze leden over de provinciale omgevingsvisie (POVI). Ook is er veel inzet gepleegd op de Landbouwvisie Weert en Flinke Ven.

• Fauna
Vanuit leden en bestuur is er veel aandacht voor wilde zwijnen en bevers. Afgelopen jaar is verder uitvoering gegeven aan het wildraster Beesel-Reuver-Swalmen, waarbij een actieve ondernemersgroep is betrokken. In overleg met PiO Weerterland wordt de verkenning naar een wildraster in die regio opgepakt.

LLTB en Waterschap Limburg hebben extra stuwen geplaatst.

LLTB-REGIO NOORD-LIMBURG

• Energie
De inzet bij de Regionale Energie Strategie (RES) is gericht op het leveren van een bijdrage aan de energieopgaven en zuinig en meervoudig ruimtegebruik bij zonne-energie. Daarnaast is inspraak geleverd bij ontwikkelingen als Energielandgoed Wells Meer en diverse initiatieven voor zonneparken.

• Water
LLTB-regio Noord-Limburg was onder meer nauw betrokken bij de Lob van Gennep, waarbij het regiobestuur een agrarische ondernemersgroep heeft begeleid. Insteek: betere hoogwaterveiligheid in combinatie met versterking en ontwikkeling van de land- en tuinbouw binnendijks. Ook is er een agrarische klankbordgroep voor de Castenrayse Vennen opgezet.

• Ruimtelijke ordening
Er was veel aandacht voor de omgevingsvisies om de belangen van de land- en tuinbouw goed te laten landen en ontwikkelruimte en perspectief te houden voor agrarische bedrijven.
Eind september hielden we een brede bijeenkomst voor onze leden over de provinciale omgevingsvisie (POVI). Daarnaast was er veel input en bijsturing op de Landschapsvisie Maasdal Bergen en daaraan gerelateerde plannen.

• Veiligheid
Het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) is succesvol opgezet in twee Noord-Limburgse gemeenten. Andere tonen interesse. In januari hield het regiobestuur in Sevenum een bijeenkomst voor betrokken partijen. Ook werkt het regiobestuur in het Platform Veilig Ondernemen samen met onder andere gemeenten, politie en OM aan een veiligere (digitale) omgeving. LLTB-regio Noord-Limburg blijft werken aan een veiliger buitengebied.

Het buitengebied van Gennep.

PLUIMVEEHOUDERIJ

Vanaf het begin van de coronacrisis werd met name de eendensector – en later ook de vleeskuikensector – hard geraakt door het wegvallen van de vraag vanuit de horeca. Bij de overheid is gepleit voor specifieke steun, maar dat bleek niet haalbaar.
De pluimveehouderij heeft van de overheid de mogelijkheid gekregen een sectorplan te maken voor fijnstofreductie. Dit als alternatief voor wettelijke eisen per 1 januari 2022. Met deze aanpak neemt de sector verantwoordelijkheid. Verder werd de sector in de winter van 2020/2021 getroffen door een uitbraak van hoogpathogene vogelgriep. De vakgroep richtte zich op beperking van de gevolgen en oplossen van knelpunten.
In de zaak over de fipronilcrisis heeft het Gerechtshof in december het hoger beroep van LTO Nederland/NOP tegen de staat behandeld. De sector vindt dat de NVWA onrechtmatig heeft gehandeld door te zwijgen over het illegale gebruik van fipronil. De rechter is daar in een uitspraak in het nieuwe jaar niet in meegegaan, een hoger beroep wordt overwogen.

VARKENSHOUDERIJ

Meer marktkracht organiseren voor betere financiële verdiensten, is sinds 2020 speerpunt.
De inzet vindt plaats over drie sporen:
1. Inzicht in het niveau van de uitbetalingsprijzen. Hiervoor is een wekelijkse prijsindex ontwikkeld, die aangeeft hoe prijzen in Nederland zich verhouden tot die in vergelijkbare buurlanden. Dit inzicht helpt varkenshouders bij de prijsonderhandelingen;
2. Inzicht in het toekomstige aanbod. Er is een Productiemonitor gebouwd, die het aanbod van biggen en varkens in de komende periode nauwkeurig voorspelt. Hierdoor kunnen varkenshouders meebewegen met het verwachte aanbod;
3. Collectieve inzet per keten. Er worden marktclusters opgezet, bedoeld om positie in de keten te pakken. De eerste marktclusters zijn aan de slag, andere zitten in de opstartfase.
Verder zijn sector-pr en vleespromotie goed uit de startblokken gekomen. Gekozen is voor een opzet waarin zoveel mogelijk krachten worden gemobiliseerd en gebundeld.

MELKVEEHOUDERIJ

Verhogen van biodiversiteit staat steeds hoger op de politieke en maatschappelijke agenda. In 2020 heeft de vakgroep daarom het project www.1001ha.nl geïnitieerd en hierdoor hebben meer dan 350 boeren ruim 800 hectare kruidenrijk grasland in gezaaid met korting op de aanschaf van de kruiden.
Ook heeft de vakgroep zich ingezet voor een werkbare en bestendige Koemonitor. De monitor blijft van groot belang voor de export van zuivel en het bieden van transparantie over diergezondheid, -welzijn en voedselveiligheid.
Halverwege 2020 communiceerde het ministerie de tijdelijke voermaatregel. De vakgroep heeft, samen met andere partijen, veel inspanning gepleegd om deze maatregel van tafel te krijgen. Verschillende alternatieven werden aangedragen, maar die werden niet overgenomen. Uiteindelijk is het via een lobbytraject richting politiek zover gekomen dat de maatregel werd ingetrokken.
Tot slot, de lobby van de vakgroep op het wetsvoorstel stikstof is met succes gericht op de randvoorwaarden vanuit de sector.

GEITENHOUDERIJ

De vakgroep Melkgeitenhouderij wil dat verantwoorde ontwikkeling van de sector en van melkgeitenbedrijven mogelijk blijft, met behoud van maatschappelijk draagvlak en een goed verdienmodel voor boeren. Verantwoorde ontwikkeling van de sector wordt mogelijk door samenwerking en afspraken tussen overheden en het Platform Melkgeitenhouderij. Voor het behoud en versterking van maatschappelijk draagvlak voert de sector een ambitieuze verduurzamingsagenda uit.
De vakgroep ondersteunt de mogelijkheden voor verdere emissiereductie met behulp van onderzoek naar beschikbare en effectieve technieken en stalsystemen. Ook maakt de vakgroep zich hard voor zorgvuldige en verantwoorde opfok en afzet van bokken.
De impasse bij de onderzoeken Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO), waarin de sector zich nu bevindt geeft te weinig toekomstperspectief. De inzet van de vakgroep is gericht op snelle duidelijkheid. Voor betere diergezondheid wordt ingezet op samenwerking en certificering in de keten.

VLEESVEEHOUDERIJ

Er is een sectorinventarisatie gedaan naar de toekomstige invulling van het GLB-beleid. Een nadere uitwerking volgt, waarbij het realiseren van een zoogkoeienpremie de inzet is van de vakgroep.
Tevens ligt er een ketenbrede aanpak voor de wettelijk verplichte monitoring kritische stoffen.
In LTO-verband is een stabilisatie van de Rendac-tarieven gerealiseerd, alsmede een goede voorbereiding op de Brexit. Ook is in LTO-verband met succes ingezet op compensatie van vleesveehouders voor schade als gevolg van de coronacrisis. Actief is ingezet op het formuleren van de relevante diercategorieën met als doel de juiste daarbij behorende excretiecijfers.
De ketenorganisatie VleesveeNL, waarin de LTO-vakgroep zitting heeft, is gerealiseerd en zal in 2021 van start gaan met haar activiteiten. Een belangrijk speerpunt van de ketenorganisatie is de versterking van de marktpositie van vleesveehouders via (markt)onderzoek, kennis en voorlichting.

KALVERHOUDERIJ

Kalverhouders hebben de gevolgen van corona sterk ondervonden door de weggevallen vraag naar kalfsvlees. Hoewel alle mogelijkheden om te komen tot een gerichte steunmaatregel voor kalverhouders zijn aangegrepen, bleek dit helaas onhaalbaar.
De sector heeft het Sectorplan Versnelling Verduurzaming Kalverhouderij geactualiseerd. De minister vond het plan onvoldoende. Er is vastgehouden aan de randvoorwaarden, dat de sector beschikt over bewezen werkbare en betaalbare technieken om ammoniakemissies te reduceren en dat financiële ondersteuning van de overheid nodig is voor de investeringen. De vakgroep tracht de initiatieven en onderzoeken over de ammoniak- en methaanemissie van kalverbedrijven aan elkaar te koppelen.
In 2019 heeft de kalverhouderij uitstel gekregen van de excretienormen voor de mestboekhouding. Vorig jaar is energie gezet op het vergaren van extra info en overleg met partijen om te proberen werkbare cijfers te hebben. Dit moet per 2022 leiden tot geactualiseerde normen.

SCHAPENHOUDERIJ

De LTO-vakgroep Schapenhouderij is direct vertegenwoordigd in zowel de landelijke als in de provinciale wolvencommissies. De inzet is gericht op het voorkomen van wolvenschade en in voorkomende gevallen getroffen schapenhouders schadeloos te stellen.
De Keten Organisatie Schapenhouderij, waarin de vakgroep Schapenhouderij zitting heeft, is voltooid en zal in 2021 officieel van start gaan. Belangrijk speerpunt is het inrichten van een I&R-portaal om zo de kosten te kunnen verlagen.
Verder biedt de sectorbrede samenwerking kansen voor promotie en versterking marktpositie voor Nederlands lamsvlees en wol. Er is een sectorinventarisatie gedaan naar de toekomstige invulling van het GLB-beleid. Verdere uitwerking volgt. Een betere beloning voor eco-diensten is een speerpunt.
Tot slot is in LTO-verband een stabilisatie van de Rendac-tarieven gerealiseerd, alsmede een goede voorbereiding op de Brexit.

PAARDENHOUDERIJ

LTO Paardenhouderij is gestart met de ontwikkeling van een platform over besmettelijke paardenziektes. Het doel is informatie verstrekken over besmettelijke paardenziektes en deze ziektes te monitoren. De dummywebsite is positief ontvangen. Er zijn veel reacties van partijen die willen samenwerken.
Verder is er een toename van meldingen over overlast door Jacobskruiskruid. De regionale overheden worden opgeroepen aandacht te hebben voor de verspreiding van dit kruid. Er is een enquête gehouden om de problemen van het kruid in kaart te brengen.
Tot slot wordt er, met het oog op de nieuwe wetgeving consumentenbescherming, een lobby gestart in samenwerking met de Verenigde sportpaardenhandel Nederland (VSN), het KWPN en de centrale bond van paardenhandelaren (CeBoPa). Met deze lobby willen genoemde partijen het voor de politiek duidelijk maken waarom het voor de sector belangrijk is gebruik te maken van de uitzonderingsclausule en de garantietermijn voor paarden niet te verruimen naar 12 maanden.

BOMEN, VASTE PLANTEN EN ZOMERBLOEMEN

Na de eerste lockdown in maart 2020 heeft de vakgroep zich ingezet voor passende ondersteuningsmaatregelen. Met hulp van enkele actieve leden was de vakgroep in staat snel en proactief de potentiële economische gevolgen voor de bedrijven duidelijk te maken bij de crisisorganisatie van LTO Nederland. Het jaar 2020 kende een primeur: de eerste versie van internationale verkoop- en leveringsvoorwaarden kwam beschikbaar. Deze voorwaarden zijn exclusief voor leden en in zes verschillende talen op te vragen. De voorwaarden kunnen gebruikt worden bij handel en verkoop aan buitenlandse afnemers. Voor verkoop aan Nederlandse afnemers zijn de HBN, die in 2020 zijn geactualiseerd en herzien, van toepassing. De vakgroep heeft hier inbreng voor geleverd.
Mede door de uitkomsten van een webinar en ledenenquête over het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming van LNV, heeft de vakgroep kunnen instemmen met het programma.

PADDENSTOELEN-TEELT

Door inzet van de vakgroep Paddenstoelenteelt zijn de regels voor de afvoer van champost niet verscherpt. De vakgroep blijft zich inspannen voor het handhaven van deze regels. Daarnaast richt de vakgroep zich op het meer mogen toepassen van champost in de plantaardige sectoren voor bodemverbetering.
Tevens zet de vakgroep Paddenstoelenteelt zich in om de gevolgen van de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) zo voordelig mogelijk voor de sector te laten zijn. In overleg met de bonden wordt gekeken of er een passende cao kan komen. Daarbij is het van belang dat dit niet moet leiden tot kostenverhoging voor de ondernemers. In overleg met retailers zet de vakgroep zich in voor een beter verdienvermogen voor paddenstoelenkwekers.
Tot slot bekijkt de vakgroep ook of de energiebesparing en de energieopwekking in de sector beter tot waarde gebracht kan worden.

FRUITTEELT

De NFO heeft diverse vrijstellingen gerealiseerd voor effectieve gewasbescherming, waaronder Exirel, Tracer en Ovitex. Gebruiksmogelijkheden voor gewasbeschermingsmiddelen zijn verruimd door erkenning van suzuki-fruitvlieggaas als emissiereducerende techniek.
Middels een coronaprotocol bleef het mogelijk werk te blijven uitvoeren. Het verrekenen van huisvestingskosten via de loonstrook is geborgd. Lobby om seizoenwerk weer onder de lage WW-premie brengen.
De NFO initieert verder diverse projecten, zoals de bestrijding van de bruingemarmerde schildwants, kennisontwikkeling over vruchtboomkanker en de mogelijkheden rond precisiefruitteelt en big data. Voor betere verdienmodellen jaagt de NFO de discussie aan en zit ze aan tafel met de retail. Daarnaast zorgt de NFO voor de Conference-campagne in Duitsland en imagocampagne 'De Fruitigste'.
De NFO zorgde voor afschaffing van de assurantiebelasting op de brede weersverzekering per 2020.

VOLLEGRONDS-GROENTETEELT

Voldoende mogelijkheden om gewassen te beschermen zijn essentieel voor gezonde teelten die voldoen aan de eisen van markt en maatschappij. Door inzet vanuit de vakgroep heeft de preisector een 120 dagen-vrijstelling gekregen voor de toepassing van Benevia voor de bestrijding van trips. Ook voor de toepassing van Asulam in spinazie is een vrijstelling verkregen. Verder is er inzet geweest op alle Covid-19 maatregelenpakketten die de regering heeft uitgevaardigd om bedrijven die problemen ondervonden te ondersteunen. Er is inzet geweest om de huidige cao-afspraken voor elkaar te krijgen. Voor het Uitvoeringsprogramma Gewasbescherming heeft de vakgroep zich ingezet voor een pilot voor een goede bestrijding van de Bonenvlieg. Tevens is er inzet gepleegd om in het kader van bodemverbetering extra organische stof toe te mogen dienen in het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn. Om efficiënter en slagkrachtiger te kunnen opereren, is de vakgroep eind 2020 samengegaan met de vakgroep Akkerbouw.

AKKERBOUW

Het jaar 2020 stond in het teken van Covid-19. Op initiatief van de vakgroep heeft minister Schouten in het voorjaar van 2020 de tegemoetkomingsregeling voor frites- en consumptieaardappelen in het leven geroepen. Veel aardappeltelers hebben gebruik gemaakt van de regeling. De vakgroep houdt zich voornamelijk bezig met landelijke activiteiten of beleid. Met name door signalen vanuit de LLTB, is er nu landelijk aandacht voor de knolcyperusproblematiek.
De vakgroep zet zich ervoor in dat de overheden de löss-gebieden apart zien van de zandgebieden, met name vanwege het mestbeleid. De overheden pakken dit nu ook op. De vakgroep is nadrukkelijk betrokken bij de onderzoeken die op Vredepeel worden uitgevoerd. Hierbij wordt benadrukt dat de onderzoeken worden uitgevoerd vanuit het perspectief van de telers in het zuidoostelijk zandgebied. Het beschikbaar houden van voldoende gewasbeschermingsmiddelen is daarbij een speerpunt. Om slagkrachtiger te kunnen opereren, is de vakgroep eind 2020 samengegaan met de vakgroep Vollegrondsgroenteteelt.

GLASTUINBOUW

De zienswijze Provinciale Omgevingsvisie Limburg heeft erkenning voor glastuinbouw én de kwalitatieve en kwantitatieve ruimtevraag opgeleverd. Verduurzaming is speerpunt van Glastuinbouw Nederland regio Limburg. Ondernemers verkennen duurzame energieopties in glastuinbouwclusters. Overleg met gemeenten en RES heeft geleid tot aandacht voor glastuinbouw bij de aanpak tot energieverduurzaming. Veel inzet is gestoken in het weer operationeel krijgen van twee geothermieprojecten. Gesprekken met provincie, waterschap en gemeenten moeten leiden tot regulering van brijnlozingen van omgekeerde osmose. De stikstofdiscussie vraagt bewaking van de positie van glastuinbouwondernemingen bij de regionale uitwerking stikstof. Met vorming van de regionale Ondernemersgroep Arbeid & Onderwijs is de sectorverbindende aanpak gestart; eerste speerpunt is het Masterplan Internationale Werknemers. LLTB, telersverenigingen en SIGN werken in het Platform Tuinbouwreststromen aan verwaarding van restproducten.

MULTIFUNCTIONELE LANDBOUW

Door de coronamaatregelen zijn veel multifunctionele landbouw (MFL)-bedrijven genoodzaakt hun activiteiten aan te passen of te staken. LTO Nederland maakt de impact inzichtelijk en brengt de problematiek onder de aandacht van de diverse relevante ministeries. Met succes wordt gerealiseerd dat men ook met MFL als neventak in aanmerking komt voor compensatieregelingen.
Door het coronavirus wordt het onmogelijk voor educatieboeren kinderen en schoolklassen te ontvangen op de boerderij. Om toch in contact te blijven met de, op dat moment, thuiszittende kinderen, zet LTO in april de campagne op: Wat is jouw uitzicht?
Ook het plattelandstoerisme wordt hard geraakt. Met de campagne 'Logeren bij de Boer' krijgt deze sector landelijke publiciteit. Nederlanders herontdekken vakantie in eigen land. De ruim 100.000 verblijfsplaatsen op ruim 2.000 boerderijen worden in de zomer van 2020 gevonden door Nederlandse vakantiegangers.
Ook bleef LTO zich inzetten om MFL-knelpunten op het gebied van wet- en regelgeving aan te pakken. Driekwart van de Nederlanders staat achter versoepeling van wet- en regelgeving om boeren meer ruimte te geven voor nevenactiviteiten op hun bedrijf. Dat blijkt uit representatief onderzoek in opdracht van LTO onder ruim 1.500 Nederlanders.
Door een succesvolle lobby geeft het kabinet in de miljoenennota aan agrarische ondernemers meer kans te willen geven hun verdienvermogen te verbreden. LTO roept het ministerie van LNV op deze ondersteuning verder te concretiseren richting het Platform MFL en MFL-ondernemers.

Foto's:
Maartje van Berkel, Twan Wiermans, Laurens Eggen en Bram Becks

Tekst:
LLTB en LTO Nederland

Vormgeving:
Janita van Dijk-de Jonge, AgriPers

Copyright
Niets uit deze uitgave mag in enige vorm worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Bronvermelding is vereist. Deze speciale uitgave is met de grootste zorg samengesteld.

Aansprakelijkheid
De uitgever en auteurs aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid voor schade door onjuiste berichtgeving.

HANS VAN DEN HEUVEL, DIRECTEUR LTO NEDERLAND

'LTO Nederland heeft zich het afgelopen jaar op diverse thema's, dossiers en onderwerpen in het belang van haar leden ingezet. Zo hebben we ons volop ingezet om een werkbaar Uitvoeringsprogramma Gewasbescherming te krijgen waardoor we ook in 2030 koploper blijven in het telen van gezonde en veilige voedsel- en sierteeltproducten. Ook werd er inbreng geleverd voor talloze verschillende debatten, rondetafelgesprekken en wetsvoorstellen en waren we nauw betrokken bij de ontwikkeling van sociaaleconomisch beleid, zoals de uitwerking van het pensioenstelsel.
'De uitbraak van het coronavirus leidde tot grote sociale, economische en financiële gevolgen, ook voor boeren en tuinders. LTO Nederland zet zich op verschillende fronten in om de gevolgen voor boeren en tuinders in beeld te brengen en steun te organiseren. Dit heeft geleid tot 650 miljoen euro extra coronasteun voor de land- en tuinbouw.
'Daarnaast gebeurde er in het stikstofdossier veel in 2020. In het voorjaar maakte het kabinet de grote lijnen van het beleid bekend. In de zomer is na intensieve lobby vanuit de sector de maatregel die veevoer betrof van tafel gegaan. In het traject door de Eerste en Tweede Kamer heeft LTO Nederland met andere partijen een lobby met resultaat teruggezien. Bijvoorbeeld in de toezeggingen op de legalisering van duizenden PAS-melders en andere knelgevallen zonder passende vergunning. Bij de uitwerking en uitvoering van de maatregelen van het kabinet zal LTO Nederland zich blijven inzetten voor het beste resultaat voor haar leden.
'In 2021 zijn verkiezingen en formatie een belangrijk thema. Met het verkiezingsmanifest dat we juni 2020 presenteerden, werden politici, programmacommissies en andere stakeholders uitgenodigd om met LTO en haar leden het gesprek aan te gaan over de toekomst van de sector in al haar diversiteit. In de komende tijd blijven we in nauw contact met de formerende partijen om tot een goed en gezond regeerakkoord te komen. Bedankt voor uw vertrouwen daarbij!'

IRIS BOUWERS, LOBBYIST BRUSSEL

'Veel land- en tuinbouwbeleid wordt vormgegeven op EU-niveau. Daarom zet LTO Nederland zich in Brussel in voor een gelijk speelveld in de EU, minder bureaucratie en beter beleid waar boeren en tuinders de vruchten van plukken.
We spannen ons in Brussel in voor alle relevante onderwerpen, zoals het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), handel, dier- en plantgezondheid en klimaat.
'In 2020 bereikten de Europese instellingen overeenstemming over de nieuwe Europese meerjarige begroting, waarbij er zo'n 10 procent minder voor het GLB wordt uitgetrokken. LTO vindt het niet uit te leggen dat de Europese Commissie (EC) meer vraagt van de landbouw, maar er structureel minder tegenover stelt. Voorzitter Sjaak van der Tak heeft dit onder andere bij Eurocommissaris Frans Timmermans onder de aandacht gebracht.
'De EU-landbouwraad en het Europees Parlement hebben in 2020 hun standpunten bepaald over het GLB. Mede dankzij inzet van LTO Nederland en landbouwkoepel Copa Cogeca worden boeren en tuinders vanaf 2023 terecht beloond voor de acties die ze ondernemen. Voor LTO is het belangrijk dat het GLB ondersteuning blijft bieden aan agrariërs. De basisvergoeding per hectare die daarvoor nodig is, blijft. De komende tijd wordt de Nederlandse invulling van het GLB uitgewerkt. Ook moeten de Europese instellingen nog overeenstemming bereiken over hoe het GLB er precies uit komt te zien.
'De EC heeft in mei 2020 de Van-Boer-tot-Bord- en de biodiversiteitsstrategie gepresenteerd. Dit gaat onder andere over 25 procent biologische land- en tuinbouw in 2030, vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, mest en antibiotica. Maar dit zijn ambities; er zijn nog geen concrete wetsvoorstellen voor gedaan. In 2020 heeft LTO ten aanzien van deze ambities vaak om aandacht gevraagd voor het verdienvermogen van boeren en tuinders en benadrukt dat groene ambities niet gratis zijn.
'Wat betreft handel is er met ingang van 2021 veel veranderd. Het Verenigd Koninkrijk maakt niet langer deel uit van de Europese interne markt. In 2020 exporteerden we nog voor ruim 8 miljard euro aan land- en tuinbouwproducten naar het VK. Nederlandse boeren en tuinders kunnen niet zonder internationale handel. In 2020 leverde LTO daarom proactief inbreng op het handelsdossier.'